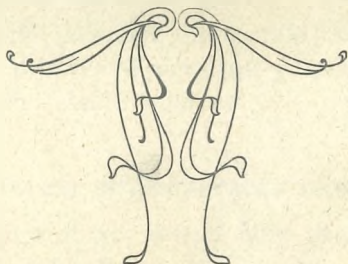

Id

Disciplinarni red za srednje šole in učiteljišča.

(Po razpisu prosvetnega oddelka za Slovenijo z dne 3. septembra
1924, št. 13.660.)

Ljubljana, 1924.

Založila Zaloga šolskih knjig in učil.
Tisk J. Blasnikovih nasl. v Ljubljani.

Uvod.

Profesorski zbor z ravnateljstvom vzgaja in izobrazuje v tesnem stiku s starši (zakonitimi namestniki) šolsko mladino versko-nravno, umstveno, umetniški in telesno; zato mora zabranjevati vse, kar bi oviralo ali kvarilo to vzgojo.

Starši (zakoniti namestniki) pa so dolžni, da se med šolskim letom osebno ali po pooblaščenih zglašajo pri strokovnih učiteljih in razredniku, v splošnih zadevah pri ravnateljstvu ter po dobljenih poročilih podpirajo šolo v njenih vzgojnih in izobraževalnih nalogah.

Edino le starši (zakoniti namestniki) so upravičeni posredovati ali se pritoževati v imenu učencev pri ravnateljstvu in pri višjih šolskih oblastih.

Obseg disciplinarnega reda.

§ 1. Disciplinarni red obsega obča pravila, ki se mora po njih ravnati vsak učenec.

Ne našteva dolžnosti in pravic, ki jih ima učenec po državnih zakonih in predpisih političnih oblastev.

Kdor pa krši te zakone in predpise, se lahko kaznuje tudi po določbah disciplinarnega reda.

Hišni red.

§ 2. Učenec se mora ravnati po hišnem redu, ki ga je sestavil po krajevnih potrebah sporazumno z višjo šolsko oblastjo profesorski zbor, kakor tudi po posebnih odredbah ravnatelja, razrednika ali strokovnih učiteljev.

§ 3. Kdor onesnaži ali poškoduje šolsko poslopje, šolsko opravilo, učila, sploh tujo lastnino, mora poravnati škodo; če to stori iz razposajenosti ali iz zlobe, se še vrhutega kaznuje.

Učenci posameznih razredov so tudi vzajemno odgovorni za to, da se šolska lastnina čuva lahkomišelnosti ali hudobne poškodbe.

Če je upravičena domneva, da je škodo zakrivil učenec, a se ta ne more izslediti, tedaj morajo povrniti škodo vsi učenci v razredu, po okolnosti učenci iz več razredov.

Učna dolžnost.

§ 4. Učenec se mora vestno truditi, da sproti in čim bolj obvlada v vsakem predmetu snov, ki se je predelala v šoli.

V ta namen je posebno potrebna živa pazljivost med poukom.

Pismene naloge, ki jih daje strokovni učitelj za domačo vajo, je treba skrbno izdelovati in ob roku oddajati.

Red med poukom.

§ 5. Učenec ne sme z ničimer motiti pouka. Predpisanih učnih knjig in drugih učil si mora o pravem času preiskrbeti. Prepovedano je prinašati s seboj tiskovine in reči, ki niso potrebne za pouk; tudi ni dovoljeno šolskih potrebščin puščati v šoli.

Le ravnatelj ali učitelj sme učenca poklicati med poukom iz razreda.

Verske vaje.

§ 6. Učenec se mora vestno in dostojno udeleževati božje službe in vseh drugih zapovedanih verskih vaj. Vsako zamudo je opravičiti pri učitelju verouka.

Šolskih verskih vaj oprosti v poedinih slučajih učitelj verouka sam, sicer pa na prošnjo staršev (zakonitih namestnikov) le sporazumno z ravnateljem; v vseh primerih pa se obvesti razrednik.

Pred poukom in po pouku se opravi kratka molitev.

Od posečanja verozakonskih dejanj, svečanosti, obredov in vaj, razen ob državnih praznikih in svečanostih, se oproščajo samo tisti učenci, katerih starši, odn. zakoniti namestniki, v pričetku šolskega leta ravnateljstvu pismeno izjavijo, da, sklicuje se na čl. 12., odst. 4., Vidovdanske ustave zahtevajo, da se njihov otrok, odn. varovanec, oprosti te obveznosti.

Šolske zamude.

§ 7. Javni učenec je dolžan redno obiskovati pouk v obveznih in onih neobveznih predmetih, h katerim ga je za tekoči tečaj pripustil razredni učiteljski zbor.

Iz tehtnih vzrokov lahko odpusti učenca za posamezno uro strokovni učitelj, za en dan razrednik, za daljšo dobo pa ravnatelj sporazumno z razrednikom.

Takisto sme odstopiti učenec od neobveznega pouka med tečajem le na prošnjo staršev (zakonitih namestnikov) in z dovoljitvijo razrednega učiteljskega zbora.

§ 8. Če učenec ne more priti v šolo, naj to pismeno ali po zanesljivi osebi v 48 urah javi razredniku.

Kadar pride zopet v šolo, mora razredniku zamudo opravičiti s potrdilom staršev ali odgovornih namestnikov (gospodarjev, gospodinj). Ako ima razrednik vzrok, da dvomi, ali je domače opravičilo zamude vsled bolezni zadostno, sme zahtevati zdravniško izpričevalo.

§ 9. Neopravičene ure se pripomnijo v izpričevalu, zaradi nerednega šolskega obiska pa se učenec tudi kaznuje.

Če izostane učenec 8 dni iz šole ter tega ne naznani, je smatrati, da je izstopil. V tem primeru nima pravice do odhodnega izpričevala.

Ako pa učenec naknadno opraviči zamudo, ga učiteljski zbor izjemoma lahko sprejme.

§ 10. Če zboli učenec ali njegov sostanovalec za kužno boleznijo, je treba to takoj javiti ravnateljstvu, učenec pa izostane toliko časa iz šole, dokler mu zdravnik ne potrdi, da je vsaka nevarnost za součence izključena.

Ravnati se je sploh strogo po odredbah poklicane zdravstvene oblasti (šolskega zdravnika).

Takšne kužne bolezni so n. pr. legar, vratica, ošpice, škrlatica, koze, dušljivi kašelj, vnetje slinavk, egipčansko očesno vnetje, griža, kolera, kuga, garje.

Vedenje.

§ 11. V šoli in izven šole, med šolskim letom in v počitnicah se mora vesti učenec nravno in dostojno.

Izven šole naj se ne udaja zabavam, ki ne sodijo za njegova leta, mu škodijo na zdravju ter zahtevajo dosti časa in denarja.

Ravnateljstvo in profesorski zbor morata obračati svojo največjo pozornost na zabave, prireditve, gledališčne in druge predstave ter zborovanja, katere posečati bi bilo dovoljeno šolski mladini.

Poset vsakojakih zabav, prireditev, gledališčnih in drugih predstav ter zborovanj, ki mladini niso primerna in škodujejo njeni vzgoji, zlasti njeni nravstvenosti, mora ravnateljstvo brezpogojno prepovedati.

§ 12. Učencem se je ravnati po naslednjih odredbah višje šolske oblasti:

- a) Iz zdravstvenih, gmotnih in sploh vzgojnih ozirav je učencem prepovedano pušiti tobak, igrati za denar ter zahajati v gostilne in kavarne.

Posamezni učenci smejo le v družbi svojih staršev, odraslih sorodnikov ali odgovornih oseb zahajati za malo časa v gostilno ali kavarno, to pa le, kadar ni šolskega pouka in ne po preteku dovoljenega jim večernega časa („hora legalis“).

- b) Šolski mladini ni dovoljen poset gledaliških predstav, glede katerih je na lepakih ali v listih naznanjeno, da niso primerne za mladino.

Istotako je šolski mladini prepovedano, v kakršni koli vlogi sodelovati pri gledaliških predstavah, katere niso dovoljene po šolski oblasti. Posebej pa je šolskim deklicam prepovedano sodelovanje v baletu.

- c) Šolski mladini je dovoljeno pohajati le tiste kinematografske predstave, ki se prirejajo izrečno samo za šolsko mladino.
- d) Izposojanje knjig iz javnih knjižnic šolski mladini ni dovoljeno.
- e) Učencem ni dovoljeno nositi društvene ali druge znake, kadar nastopajo kot gojenci šole, t. j. v šoli, v cerkvi, na šolskih izletih itd. Izjema se dovoljuje samo za odznake Ferialnega saveza, Podmladka rdečega križa in Skavtov.
- f) Udeležba pri političnih in strankarskih demonstracijah je šolski mladini prepovedana. Kadar naj se šolska mladina pritegne k javnim prireditvam in patriotskim manifestacijam, odredi to šolsko oblastvo samo, odnosno dovoli to na utemeljen predlog prizadetih ravnateljstev.

§ 13. Glede plesnih vaj veljajo te-le odredbe:

- a) Plesne vaje so dovoljene le učencem najvišjega razreda, in sicer v mesecih oktobru, novembru in decembru kvečjemu po dvakrat na teden najkasneje do 22. ure. Zaključna vaja (venček), ki se sme prirediti najkasneje v prvem tednu meseca januarja, sme trajati izjemno do 24. ure.
- b) Plesne vaje in zaključni venček morajo imeti značaj zaključene družabne prireditve z vednostjo ravnateljstva in pod nadzorstvom članov učiteljskega zbora.
- c) Deklicam je dovoljena udeležba samo v spremstvu njihovih staršev (zakonitih namestnikov).

- d) Pri plesnih vajah se ne smejo točiti alkoholne pijače.
- e) Izdatki za plesne vaje morajo biti tako odmerjeni, da ubožni učenci vsled tega niso izključeni od udeležbe.
- f) Neprimerno vedenje in slab uspeh v šoli ima za posledico, da se dotičnemu učencu prepove udeležba pri plesnih vajah.
- g) Po končani plesni vaji (venčku) se morajo učenci n a r a v n o s t domov vrniti. Pohajanje po ulicah pozno v noč ali celo posečanje gostiln in kavarn bi poleg disciplinarne kazni imelo tudi to posledico, da ravnateljstvo dano dovoljenje za obisk plesnih vaj takoj prekliče.
- h) Čajni večeri in podobne prireditve so učencem prepovedane.

§ 14. Učenci naj občujejo med seboj prijazno in pošteno.

Smešiti ali zaničevati součenca radi osebnih napak, telesnih hib, rodbinskih razmer, narodnega, političnega in verskega prepričanja, je kazniva brezsrčnost.

§ 15. Proti vsem članom profesorskega zbora naj se vede učenec vljudno in odkritosrčno.

Osebne želje, prošnje in opravičbe, pritožbe proti součencem naj izroči učenec razredniku ali strokovnemu učitelju, če le mogoče, v pričo učencev in pred poukom.

§ 16. Dajati darila učiteljem, je prepovedano. Denarne zbirke med dijaki dovoljuje ravnateljstvo, ko si zanje izposluje dovoljenje višje šolske oblasti.

Šolska izpričevala.

§ 17. Šolski izkazi, letna, odhodna in zrelostna izpričevala so javne uradne listine.

Kdor popravi ocene ali ponaredi podpise, se po okolnostih ali izključni ali celo kaznuje pred sodiščem.

§ 18. Svoj izstop naj učenec dostojno naznani ravnatelju z dokazilom, da so starši (zakoniti namestniki) izstop

dovolili; sicer ne dobi odhodnega izpričevala, odnosno odhodne klavzule.

Šolske združitve.

§ 19. Učenci ne smejo ustanavljati niti stanovskih niti političnih društev.

§ 20. Učenci pa smejo snovati na svojem zavodu združitev z odborom, da bi se naobražali ob sodelovanju učiteljskega zbora v leposlovju in vedah, da bi se vadili v govorništvu, da bi gojili petje, glasbo, dramatiko, telovadbo, sporte, zmernost, treznost, čisto in nravno življenje.

Šolske združitve smejo za shajanja, predavanja itd. porabljati le prostore v šolskem poslopju, ki jim jih ravnateljstvo v ta namen odkaže. Prepovedano pa je takim združitvam najemati prostore izven šole.

Niso jim dovoljeni govori in sklepi o zadevah, ki odločajo o njih zakonodaja in državne oblasti in ki bi v naslednjih v kakršnemkoli oziru rušili red in vzgojni smoter šole.

Za članstvo pri združitvi je treba pismenega dovoljenja staršev (zakonitih namestnikov).

§ 21. Zavodna združitev ne sme biti tajna. Prijaviti jo je treba ravnateljstvu, delovati pa začne, ko je profesorski zbor odobril poslovnik.

§ 22. Ako zavodna združitev prekorači svoj delokrog in ako njeno delovanje škoduje šolskemu ali hišnemu redu, jo profesorski zbor razpusti.

Za končno odklonitev ali razpust združitve je treba, da višja šolska oblast odobri predlog profesorskega zbora.

§ 23. Skupne nastope zunaj šole, izlete, potovanja in drugo vodi učitelj ali z dovolitvijo profesorskega zbora kaka druga oseba.

§ 24. Delovati smejo skupno tudi združitve z več zavodov istega kraja, posebno pri javnih prireditvah, sodelovati morejo posamezni dijaki z drugega zavoda, toda le po spo-

razumu profesorskih zborov in z dovolitvijo profesorskega zbora tudi kak drug strokovnjak.

Pri takih javnih prireditvah se sme pobirati vstopnina le z dovoljenjem profesorskega zbora in le v dobrodelne namene.

Društva zunaj šole.

§ 25. Učenci ne smejo biti pravi člani društev, da bi v njih zborovali, volili ter se dali voliti. Kar najstrože je učencem prepovedano, biti članom društev politične smeri ali se udeleževati njihovih shodov, sprevodov ali agitacijskih prireditev.

Ako pa dijaki sodelujejo ali se izobražajo pri verskih, prosvetnih, telovadnih ali sportnih društvih, ki so ustanovljena po državnih društvenih zakonih, morajo starši to javiti ravnateljstvu.

Nadzorstvo zunaj šole.

§ 26. Zunaj šole mora biti učenec pod nadzorstvom staršev (zakonitih namestnikov) ali kakega drugega odgovornega nadzorovalca.

Stanovanje in odgovornega nadzorovalca izbirajo in izpreminjajo samo starši (zakoniti namestniki). Prvi izbor in vsaka izprememba se naznanita ravnateljstvu po razredniku.

Šolska oblast po potrebi nadzira stanovanja v zdravstvenem, нравstvenem in vzgojnem oziru ter ima pravico neprimerna stanovanja prepovedati.

Učenec se odstrani iz zavoda, če mu starši (zakoniti namestniki) na ponovno zahtevo profesorskega zbora ne izpremene stanovanja, ki je škodljivo zdravju in vzgoji.

V posebnih primerih sme profesorski zbor dovoliti, da stanuje učenec v gostilni ali da hodi tja na hrano.

Odstranitev iz šole.

§ 27. Učenec se odstrani iz zavoda v smislu §§ 9. in 26. tega disciplinarnega reda, takisto, ako dobi v obeh tečajih šolskega leta iz polovice ali več ko polovice predmetov nezadosten red, ali ako še kot ponavljaivec ni sposoben, da bi vstopil v višji razred, dalje, ako kljub opominu sporazumno s starši krši disciplinarni red.

Prav tako se odstranijo iz zavoda učenci I. razreda, ki do božiča iz najmanj polovice predmetov niso zadostili zahtevam.

Odstranitev se pripomni v odhodnem ali letnem izpričevalu.

Potrdilo staršev (zakonitih namestnikov).

§ 28. Starši (zakoniti namestniki) in oni, ki jemljejo dijake na stanovanje, morajo potrditi s podpisom, da so disciplinarni red in naslednja „Pravila o kaznovanju učencev“ prečitali in razumeli.

Pravila

o kaznovanju učencev.

(Odobrena vsled odl. ministrstva prosvete S.N. br. 7163 z dne 4. maja 1924, odn. S.N. br. 17545 z dne 15. avgusta 1924; razpis prosvetnega oddelka za Slovenijo z dne 4. junija 1924, št. 6997.)

Čl. 1. Pravico kaznovati ima vsak učitelj v razredu, v katerem poučuje.

Čl. 2. Učitelji kaznujejo učence svojega razreda samo za manjše prestopke.

Kazni, s katerimi učitelji kaznujejo, so:

- a) opomin;
- b) ukor;
- c) pismeni ukor kot obvestilo staršem (zakonitim namestnikom);
- d) izklopitev (stanje izven klopi) (samo za učence nižjih razredov srednjih šol).

Čl. 3. Za ponovne prestopke kaznuje učence razrednik. Razrednik more učence svojega razreda razen s kaznimi po čl. 2. kazniti še z zaporom 1—2 ur na predlog posameznih učiteljev ali po lastnem preudarku.

Čl. 4. Za nadaljnje prestopke ali za hujše pregreške kaznuje učence razredni učiteljski zbor.

Kazni razrednega učiteljskega zbora so:

- a) strogi ukor, ki ga učencu priobči razrednik pred vsem razredom;

- b) zapor od 3—4 ur;
- c) ukinitve ugodnosti in pravic, ki jih nudi učencem šola, in sicer za dalje ali manj časa (prepoved porabe šolske knjižnice, izločitev učenca od skupnih zabav, izletov itd.)

Čl. 5. Ravnatelj kaznuje učence, razen z manjšimi kaznimi (z ukorom, zaporom), tudi z odstranitvijo učenca z zavoda za tekoče šolsko leto — na predlog razrednega učiteljskega zbora ali po svojem lastnem preudarku.

Čl. 6. Ako učenec še nadalje greši ali ako huje prekrši določbe disc. reda, ga kaznuje profesorski zbor.

Kazni profesorskega zbora so:

- a) poostreni ukor, ki ga učencu razglasi ravnatelj pred vsem razredom;
- b) zapor od 5—6 ur;
- c) izključitev iz zavoda za eno ali več šolskih let;
- d) izgon iz vseh srednjih šol v kraljevini. — Ta sklep je pravomočen, ko ga odobri minister prosvete.

Preiskava o težjih prestopkih učencev se mora vršiti z zasliševanjem okrivljencev in prič; njih izjave se ugotavljajo v zasliševalnih zapisnikih.

Čl. 7. Kazen odstranitve z zavoda naj se čim redkeje uporablja, in sicer samo v primerih, ko je nagla odstranitev učenca iz šole potrebna.

Kazen izključitve se izreče šele, ako so za poboljšanje učencevega vedenja ali rednega posečanja šole in cerkve ostale vse prejšnje kazni brez uspeha, ali ako je učenec zagrešil težko kršitev šolskega reda in discipline (drznost, nedostojnost, nepokorščina, nemoralnost, laganje, igranje za denar, tatvina i. dr.) ali končno, ako bi se proti njemu moral uporabiti čl. 42. zakona o srednjih šolah.*

* Čl. 42. zakona o srednjih šolah se glasi:

„Po drugem trimesečju more profesorski zbor na predlog razrednega učiteljskega zbora nesposobnega, nemarljivega in nerednega učenca odpustiti iz šole, tako da sme ob koncu istega

Kazen izgona iz vseh zavodov je treba uporabiti šele tedaj, ako bi obstanek kakega učenca na katerikoli srednji šoli (učiteljišču) bil nečasten ali nevaren.

V izpričevalu se vselej označi vzrok učenčeve izključitve ali izgona.

Čl. 8. Razen opomina in ukora, ki ga učitelj ali razrednik izreče učencu na samem ali pred vsem razredom, se vse ostale kazni takoj zabeležijo v razrednici.

Čl. 9. Z izklopitvijo more učitelj kaznovati učence samo v svoji učni uri. Ta kazen se more poostriiti s tem, da se raztegne na dve ali tri učne ure tistega učitelja.

Čl. 10. Nemarljive in nedelavne učence (zlasti v nižjih razredih) sme učitelj pridržati v šoli tudi po dovršenem pouku, dokler se ne nauče lekcije ali ne izdelajo nalog, toda nikoli takoj po 13. uri. — To se smatra kot kazen samo z ozirom na pridnost in se jemlje v pošteev pri ocenjevanju učenčeve pridnosti.

Čl. 11. Nobena kazen se ne sme večkrat ponavljati razen kazni po čl. 2. Razrednik in razredni učiteljski zbor moreta učence kaznovati z zaporom samo po dvakrat, a profesorski zbor samo enkrat tekom enega šolskega leta.

Čl. 12. Učenca od pouka (iz razreda) odstraniti sme učitelj le v skrajnem primeru, a to le sporazumno z ravnateljem, ki ga mora učitelj takoj povabiti v razred. Ta postopek se more dopustiti le takrat, ako bi se sicer moral pouk prekiniti.

šolskega leta polagati izpit iz vseh predmetov tistega razreda. Za učence ponavljalce se more ta odredba upotrebiti takoj po sklepu prvega trimesečja.

Ako bi bil tak učenec zadržan, da bi položil izpite ob koncu šolskega leta, je dolžen o tem takoj pisмено obvestiti ravnatelja, ki mu more, ako se je izostanek od izpitov opravičil, dovoliti polaganje teh izpitov v početku novega šolskega leta. Taki učenci se ne morejo koristiti z odredbo po čl. 41. tega zakona.“

Po sedanji razdelitvi šolskega leta v Sloveniji v I. in II. polletje ustreza 1. trimesečju doba do 2. cenzurne konference, 2. trimesečju pa doba do 4. cenzurne konference.

Čl. 13. O zaporu in o vseh kaznih, ki jih izreka razredni učiteljski ali profesorski zbor, obvešča razrednik starše (zakonite namestnike) še istega dne, ko se je učencem kazen razglasila.

Čl. 14. Zapor presedajo učenci samo podnevi, in sicer ob delavnikih v času izven rednega šolskega pouka. Zapor 6 ur se sme (zlasti v zimskem času) izvršiti v dveh obrokih v presledku kvečjemu enega tedna.

Čl. 15. Učenec ne sme ostati v zaporu tistega dne, ko se mu je kazen razglasila; takrat se mu samo določi čas zapora za kateri drugi dan.

Čl. 16. Vsak učenec dobi za zapora v izdelovanje pismeno nalogo od učitelja ali razrednika. Ta naloga ne sme biti tako obsežna, da učencu ne bi preostalo časa tudi za pripravo lekcij naslednjega dne.

Čl. 17. Učenci raznih razredov smejo biti zajedno zatvorjeni.

Čl. 18. Nadzorstvo zatvorjenih učencev mora biti brez ozira na njih število trajno.

Čl. 19. Ako bi učenec izostal iz šole, da bi se s tem izognil kazni, se mu ne sme izdati izpričevalo, dokler kazni ne prestane.

Čl. 20. Pri ocenjevanju vedenja mora razredni učiteljski zbor izrečene kazni v poštev jemati. Toda vsaka kazen se more smatrati, kakor da je ni bilo, ako se je učenec zares poboljšal.

O izpregledu kazni odloča isti organ, ki je učencu kazen prisodil.